

Huvudman

Rättviks kommun
kommun@rattvik.se

Beslut

Datum 2025-05-08

Dnr SI 2025:150

Sida 1 (16)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Nyhedsskolan F-6 i Rättviks kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Rättviks kommun att senast den **19 september 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra studietid, studiehandledning på modersmål, garantin för tidiga stödinsatser och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Rättviks kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Rättviks kommun ska vidta följande åtgärder

Extra studietid

1. Se till att alla elever i årskurserna 4–6 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. Scheman för årskurserna 4–6 ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (10 kap. 5 a § skollagen)

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att de elever som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet ska ges sådant stöd. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmålet vid skolenheten. Av sammanställningen ska framgå vilka elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, vilka språk som behoven avser och hur elevernas behov av studiehandledning på modersmålet tillgodoses. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Garantin för tidiga stödinsatser

1. Se till att lärarna i samråd med specialpedagogisk kompetens gör en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling utifrån användningen av nationella proven i årskurs 3, bedömer om det finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Dokumentation avseende när och hur samråd har skett, eller planerats, med specialpedagogisk kompetens, ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen)
2. Se till att lärarna i samråd med specialpedagogisk kompetens i det fall det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att extra anpassningar behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik planerar för extra anpassningar. Dokumentation avseende när och hur samråd har skett, eller planerats, med specialpedagogisk kompetens, ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 4 a § skollagen).

Särskilt stöd

1. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit från datum för detta beslut till den 19 september 2025 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
2. För varje utredning om särskilt stöd som avslutas ska rektorn, eller den rektorn överlätit beslutanderätten till, fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats från datum för detta beslut till den 19 september 2025. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)
3. Se till att beslut om anpassad studiegång innehåller vilka ämnen eller delar av ämnen och i vilken omfattning skolan har anpassat studietiden för eleven i förhållande till den garanterade undervisningstiden. Samtliga aktiva åtgärdsprogram med beslut om anpassad studiegång som fattats under perioden från den 8 maj

2025 till den 19 september 2025 ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (3 kap. 12 § skollagen)

4. Se till att beslut om särskild undervisningsgrupp fattas av rektorn och föregås av en utredning om elevens behov av särskilt stöd (3 kap. 7, 9 och 11 § skollagen)
5. Se till att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp innehåller vilka ämnen eleven ska studera i den särskilda undervisningsgruppen och för vilken tidsperiod beslutet ska gälla. Samtliga aktiva åtgärdsprogram med beslut om placering i särskild undervisningsgrupp som fattats under perioden från den 8 maj 2025 till den 19 september 2025 ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (3 kap. 11 § skollagen)

Anmärkning

Anmälan till kommunen om elevers frånvaro

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Rättviks kommun en anmärkning avseende brister rörande att anmäla upprepade och längre frånvaro till huvudmannen. Rättviks kommun ska senast den **19 september 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser anmälan om behov av särskilt stöd och information om rätten till modersmålsundervisning och hur den anordnas på skolenheten.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:150) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2025 inlett en tillsyn av Nyhedsskolan i Rättviks kommun, en F-6 skola med cirka 240 elever.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Nyhedsskolan följer gällande bestämmelser om garantin för tidiga stödinsatser, frånvaro, särskilt stöd, modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmål och extra studietid.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 4 och 5 mars 2025 samt genom digitala intervjuer den 12 och 13 mars 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram och frånvaroutredningar. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. (2 kap. 8 § skollagen)

Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten. (4 kap. 7 § skollagen)

Föreläggande

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju uppger lärare att elever på mellanstadiet inte har två timmars extra studietid. Detta då den extra studietiden är förlagd utifrån två lärares scheman vilket gör att den extra studietiden krockar med annan schemalagd undervisning. Exempelvis kan eleverna i årskurs 6 inte närvara vid två timmars extra studietid. Den ena klassen, 18A, kan endast närvara vid en timme extra studietid medan den andra klassen, 18B, har

schemalagd undervisning vid båda tillfällena och därför inte får någon extra studietid. Rektorn uppger i intervju att extra studietid erbjuds en timme på tisdagar och en timme på torsdagar men att rektorn inte känner till hur tidpunkterna förhåller sig till elevernas scheman.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör (10 kap. 5 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans erbjudande om extra studietid. Av utredningen framgår att alla elever i årskurserna 4–6 inte erbjuds två timmar extra studietid i veckan utanför övrig schemalagd undervisning. Eleverna i årskurs 6 erbjuds antingen en timme extra studietid i veckan eller ingen extra studietid som inte sammanfaller med annan schemalagd undervisning. Av skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Att inte alla elever som ska erbjudas extra studietid erbjuds sådan minst två timmar i veckan är en brist.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger i intervju att det finns flera elever som har behov av studiehandledning på modersmålet men som inte får det. Lärarna uppger att det finns elever med behov av studiehandledning på ukrainska och tigrinja. Rektorn uppger att huvudmannen har köpt in en tjänst från ett företag avseende modersmålsundervisning på distans i finska, franska och nederländska och att hon inte känner till behovet av studiehandledning på ukrainska och tigrinja men att hon har bett läraren i svenska som andraspråk att kartlägga behovet. Samtidigt framgår av underlaget Skolinspektionen har tagit del av inför besöket att rektorn har identifierat att två elever eventuellt har behov av studiehandledning på modersmål och av huvudmannens kvalitetsrapport för läsåret 2023/2024 framgår att studiehandledning på modersmål under läsåret 2023/2024 inte hade erbjudits trots elever med behov av det och att detta var ett tydligt förbättringsområde inför läsåret 2024/2025. En lärare uppger även i intervju att rektorn hade kännedom om behovet när rektorn tillträdde under hösten 2024 och en annan lärare uppger att hen har informerat huvudmannens skolchef om behovet.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen)

En elev ska enligt 5 kap. 4 § skolförordningen få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning på modersmålet är en stödinsats. Enligt läroplanen för grundskolan ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Bestämmelsen om studiehandledning på modersmålet gäller inte särskilt för nyanlända. (Prop. 2017/18:194, s. 36)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att det finns elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på språken ukrainska och tigrinja. Av skollagen framgår att en elev ska få studiehandledning på modersmålet om eleven behöver det. Att det finns elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på språken ukrainska och tigrinja, men som inte får det är en brist.

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Genomföra materialen

Av intervjuer med lärare, personal från elevhälsan och rektorn samt av huvudmannens skriftliga informationsinlämning framkommer att de nationella kartläggningsmaterialen samt bedömningsstöden har genomförts i en av två förskoleklasser och i årskurs 1 under höstterminen läsåret 2024/2025. I den andra förskoleklassen fördröjdes genomförandet av kartläggningen och var inte klar förrän i februari. De nationella proven i årskurs 3 genomfördes under vårterminen 2024.

Särskild bedömning

Av intervjuer med lärare och elevhälsans personal framgår att särskilda bedömningar görs av elevers kunskapsutveckling i de fall det utifrån nationella kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov finns en indikation på att eleverna inte kommer att nå

kunskapskraven. Av intervjuerna framgår dock att lärare likställer begreppet "indikerar att" med begreppet "befarar att" vilket resulterar i att väldigt få eller inga elever i förskoleklass eller årskurs 1 får en särskild bedömning. I den ena förskoleklassen genomfördes den särskilda bedömningen under hösten. I den andra förskoleklassen har en särskild bedömning ännu inte genomförts. I förra årets årskurs 3 genomfördes en särskild bedömning utifrån resultaten på det nationella provet i årskurs 3.

Samråda med specialpedagogisk kompetens

Den särskilda bedömningen har i den ena förskoleklassen genomförts i samråd med skolans två speciallärare. Av inskickad dokumentation framgår dock att ingen av de två speciallärarna har en speciallärarbehörighet. Av intervju med rektorn framgår att hon inte vet om specialpedagogen är involverad i garantin för tidiga stödinsatser, men av intervju med specialpedagogen framgår samtidigt att hen inte har involverats eller samrått i den särskilda bedömningen och att specialpedagogen överhuvudtaget inte är involverad i garantin för tidiga stödinsatser. Även i årskurs 3 fördes under vårterminen 2024 samråd med skolans speciallärare.

Planera för, följa upp och överföra extra anpassningar

Lärare uppger i intervju att de extra anpassningarna oftast inte planeras eller följs upp i samråd med specialpedagogisk kompetens. Lärare och elevhälsans representanter uppger vidare i intervjuer att det skett en uppföljning kring de anpassningar som getts och att överlämning skett till mottagande lärare när eleverna slutat förskoleklassen samt när eleverna bytt stadium till årskurs 4. En lärare uppger att de extra anpassningarna inte alltid dokumenteras eller följer med eleven till nästa klass.

Elevhälsans personal uppger att speciallärarna, som dock saknar speciallärarbehörighet, deltar vid överlämningarna.

Rektorn och elevhälsans representanter uppger i intervjuer att det saknas rutiner för skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser.

Rättslig reglering

Nationella kartläggningsmaterial ska användas i förskoleklassen för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande (8 kap. 2 § skolförordningen). Nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 (9 kap. 22 b § skolförordningen). Nationella prov ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3. (9 kap. 21 § skolförordningen)

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, nationellt bedömningsstöd eller nationellt prov, finns en indikation på att eleven inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska, svenska som andraspråk eller matematik som ska uppfyllas i årskurs 1 och 3. (3 kap. 4 § skollagen)

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar enligt 3 kap. 5 § eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd enligt 3 kap. 7 skollagen. (3 kap. 4 § skollagen)

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 3 kap. 4 §. Samråd med specialpedagogisk kompetens ska även ske vid planering av stöd som anges i 5 § när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Nyhedsskolan inte fullt ut lever upp till författningarnas krav avseende garantin för tidiga stödinsatser i förskoleklassen och lågstadiet.

Av utredningen framgår visserligen att kartläggningsmaterial för förskoleklass, bedömningsstöd för årskurs 1 och nationella prov i årskurs 3 genomförs på skolan, men i en förskoleklass var kartläggningen inte genomförd förrän i februari 2025. Vidare framgår av utredningen att särskilda bedömningar av elevers kunskapsutveckling till viss del genomförs. Av utredningen framgår emellertid att lärare inte gör skillnad mellan begreppen "indikation" och "befarar att" där det förstnämnda utgör en svagare indikation på att eleverna inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller i aktuella ämnen. Det får till följd att eleverna som visat en indikation inte får den uppmärksamhet i det tidiga skede som garantin syftar till.

Det framgår av utredningen att skolan planerar för extra anpassningar och att de extra anpassningarna följs upp och att det sker överlämningar till mottagande lärare när eleverna slutat förskoleklassen samt när eleverna bytt stadium till årskurs 4, men det finns ingen garanti att de extra anpassningarna följer med eleven, då det saknas rutiner på skolan.

Av utredningen framgår vidare att den särskilda bedömningen sker utan samråd med specialpedagogisk kompetens. Detta utgör en brist.

Av utredningen framgår också att de extra anpassningarna planeras utan samråd med specialpedagogisk kompetens vilket även det utgör en brist.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan om behov av särskilt stöd

Lärare uppger i intervju att de i det fall en elev har extra anpassningar som inte ger effekt anmäler behov av utredning av särskilt stöd med hjälp av skolans anmälningsblankett. Elevhälsans representanter uppger att det förekommer att lärare inte först har prövat extra anpassningar i klassrummet innan de anmäler behov av utredning av särskilt stöd.

Elevhälsans representanter uppger vidare att det saknas en samsyn kring vad som utgör extra anpassningar respektive särskilt stöd mellan lärare och elevhälsa. Den bilden bekräftas av rektorn samt av den centrala elevhälsans specialpedagog som uppger att det saknas rutiner vilket leder till en godtycklighet mellan vad som utgör extra anpassningar och vad som utgör särskilt stöd.

Utredning om särskilt stöd

En lärare uppger i intervju att en utredning startas efter att en anmälan har skickats till EHT. Samtidigt uppger andra lärare att det inte alltid startas en utredning. Elevhälsans representanter uppger i intervju att en utredning inte alltid startas utan att det beror på vad anmälan har avsett. Av intervju med elevhälsans representanter framgår att elever som befaras att inte nå målen får en pedagogisk kartläggning men att detta inte sker om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Av dokumentation framgår att elev 16 blev anmäld för utredning av särskilt stöd den 24 november 2024. Rektorn uppger i intervju att hon inte kan svara på frågan om en utredning om särskilt stöd har genomförts för eleven, men elevhälsan uppger att någon utredning för eleven inte har genomförts.

Specialpedagogen uppger i intervju att det är elevhälsoteamet som beslutar om en utredning om särskilt stöd ska genomföras och att det sedan hösten 2024 kommit in ett stort antal anmälningar om utredning av särskilt stöd och att vissa utredningar har kommit i gång medan andra inte har kommit i gång. Sammantaget uppges fler än tio anmälningar om utredning av särskilt stöd ha kommit in.

Beslut om särskilt stöd

Av intervjuer och dokumentgranskning framkommer att fem elever har utretts för särskilt stöd, men ännu inte har fått ett beslut om särskilt stöd trots att utredningarna avslutades under november 2024. Elevhälsans representanter förklarar detta med att rektorn behöver godkänna varje steg i den digitala plattformen men att detta inte alltid sker. Rektorn uppger att det stämmer att ärenden gällande särskilt stöd fastnar i systemet och att beslut om åtgärdsprogram fastnar i systemet.

Av ingivna dokument framgår att det på skolan finns två åtgärdsprogram, att de avser anpassad studiegång och har beslutats av rektorn. Samtidigt framgår av intervju med lärare, elevhälsan och rektorn att ett stort antal elever har åtgärder där de får träffa speciallärare, får studera i en mindre grupp eller har en resurs/ elevassistent under hela skoldagen och där åtgärderna pågår en längre period men att något beslut om särskilt stöd inte har fattats. Lärare namnger ett femtontal elever som har insatser där de träffar speciallärare eller arbetar i en mindre undervisningsgrupp. Lärare uppger att de flesta av eleverna har särskilt stöd som har pågått under hela läsåret. Av rektorns uppgifter framgår att det, utöver de två elever som har åtgärdsprogram, finns ytterligare en elev som har anpassad studiegång.

Av utredningen framgår vidare att det finns tre olika små undervisningsgrupper på Nyhedsskolan: en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp, "Studion" och "2/3:an". Av dokumentation Skolinspektionen tagit del av inför besöket framgår att sex av skolans elever ska vara inskrivna i den kommunövergripande undervisningsgruppen. Vidare uppger lärare att flera elever går i Studion hela skoldagen, en elev deltar i genomgångar i klassrummet men arbetar i övrigt i studion och en elev går till Studion när hen har behov. En lärare uppger att flera elever går i en mindre undervisningsgrupp för elever i årskurs 2 och 3 som benämns som 2/3:an. Läraren uppger att eleverna har en tillhörighet i en stor klass men de arbetar bara i den lilla gruppen. Eleverna är endast med sin stora grupp på idrotten och på lunchen. Läraren uppger att eleverna inte har några åtgärdsprogram utan får sin undervisning i undervisningsgruppen som en extra anpassning till följd av en problematik kopplad till neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Specialpedagogen uppger i intervju att undervisningsgrupperna Studion och 2/3:an har tillkommit för elever som inte fungerar i klassrummet. Specialpedagogen uppger att grupperna kan utgöra såväl extra anpassning som särskilt stöd beroende på hur ofta elever befinner sig i grupperna. Rektorn uppger vidare i intervju att såväl Studion som 2/3:an fanns på skolan när hon påbörjade sin tjänst under oktober 2024 och att hon inte har fattat några beslut avseende särskild undervisningsgrupp men att de kan vara fattade av tidigare rektor.

Huvudmannen har samtidigt inte, trots Skolinspektionens begäran, kompletterat underlaget i ärendet med några sådana beslut.

Rektorn bekräftar i intervju att åtgärder som pågår under en längre tid, exempelvis under hela läsåret, rör sig om särskilt stöd och kräver ett åtgärdsprogram. Rektorn uppger samtidigt att hon inte är bekant med elevernas insatser och att de inte har beslutade åtgärdsprogram.

Specialpedagogen bekräftar i intervju att det förekommer att de på skolan föregår utredningar om särskilt stöd och sätter in åtgärder trots att det inte finns beslutade åtgärdsprogram och att rutinen för särskilt stöd på skolan är oklar. Såväl lärare, elevhälsa och den hos huvudmannen centralt placerade specialpedagogen uppger i intervju att de är osäkra på vad som utgör extra anpassningar och vad som utgör särskilt stöd. Rektorn bekräftar detta.

Åtgärdsprogram

Av de två besluten om anpassad studiegång och tillhörande åtgärdsprogram framgår en motivering till anpassningen, vilka dagar och vilken tid eleverna ska gå i skolan och vilka ämnen eleverna ska fokusera på samt en fullföljdshänvisning men det framgår inte i vilken omfattning anpassningen ska vara i varje ämne.

Rättslig reglering

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. (3 kap. 9 § skollagen)

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. (3 kap. 11 § skollagen)

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

Insatser som är att betrakta som särskilt stöd är till exempel placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning, anpassad studiegång eller elevassistent. Det rör sig således om insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra för lärare inom ramen för den ordinarie undervisningen. Även insatsernas omfattning och varaktighet måste beaktas. Enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid kan vara att betrakta som stöd i form av extra anpassningar medan mer omfattande eller regelbundna specialpedagogiska insatser utgör särskilt stöd. (prop. 2013/14:160 5. 21)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister gällande utredning, beslut om särskilt stöd samt åtgärdsprogram

Anmälan om behov av särskilt stöd

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning om särskilt stöd

Av utredningen framgår att en utredning om särskilt stöd inte har startats för flera elever som anmälades för behov av särskilt stöd under höstterminen 2024 och att utredningar inte startas för elever som uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation än kunskapsmål. Skollagen föreskriver att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds när rektorn har tagit emot en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att rektorn inte har startat en utredning för särskilt stöd för flera elever som anmälades under höstterminen 2024. Skolinspektionen bedömer även att det utgör en brist att utredningar inte genomförs i det fall eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation än måloppfyllelse. Om en elevs behov inte utreds alls, eller inte utreds skyndsamt, riskerar elever helt eller i vart fall under en viss tid, bli utan det särskilda stöd som eleven kan

ha rätt till. Att elevens behov av särskilt stöd utreds är en förutsättning för att skolan ska kunna vidta åtgärder som är adekvata och kopplade till elevens behov av stöd.

Beslut om särskilt stöd

Av utredningen framgår att flera elever har utretts för särskilt stöd men att rektorn inte fattat beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram efter att utredningen slutförts under november 2024. Skollagen föreskriver att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att rektorn inte fattat beslut om att upprätta eller att inte upprätta ett åtgärdsprogram för de elever där en utredning av behov av särskilt stöd har genomförts.

Skolinspektionen konstaterar att det på skolan finns tre undervisningsgrupper där ett flertal elever får hela eller stora delar av sin undervisning i grupperna. Av skollagen framgår att placering i en särskild undervisningsgrupp är ett särskilt stöd och att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ges särskilt stöd. Det är dock möjligt att sätta in en åtgärd som normalt är särskilt stöd som en extra anpassning om åtgärden avser en kortare period. När åtgärden pågår under en längre period bör den däremot betraktas som en särskild stödåtgärd. Skolinspektionen bedömer att såväl Studion som 2/3:an får betraktas utgöra särskilda undervisningsgrupper då eleverna är placerade där för en längre period.

Att rektorn inte fattat beslut om placering i en särskild undervisningsgrupp för ett flertal elever är en allvarlig brist. Att åtgärdsprogram utarbetas för elever som placeras i särskild undervisningsgrupp är bland annat viktigt för att det ska vara tydligt för elevens vårdnadshavare vad åtgärden innebär och så att vårdnadshavarna har möjlighet att överklaga placeringen.

Vidare finns det elever som får insatser i form av undervisning av speciallärare eller en elevassistent och där åtgärderna pågår under en längre period. Skolinspektionen bedömer att även dessa åtgärder är att betrakta som särskilt stöd och att ett åtgärdsprogram därmed ska utarbetas för eleverna. Att eleverna inte har fått åtgärdsprogram utarbetade är därför en brist. När åtgärdsprogram inte utarbetas för elever som ges särskilt stöd går eleverna miste om de förmåner som är kopplade till åtgärdsprogrammet såsom att kunna överklaga beslutet om särskilt stöd.

Åtgärdsprogram

Av utredningen framgår att skolans åtgärdsprogram med åtgärden anpassad studiegång saknar uppgifter om vilka ämnen som berörs av den anpassade studiegången och i vilken omfattning avvikelser i studiegången i dessa ämnen har beslutats för eleverna i förhållande till timplanen. Av

skollagen framgår att särskilt stöd i form av anpassad studiegång innebär att avvikelser från timplanen samt ämnen och mål görs. För en elev som ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas av vilket behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå. Att det av åtgärdsprogrammen inte framgår för vilka ämnen eller i vilken omfattning avvikelser beslutats i dessa ämnen är därför en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Rättviks kommun verksamhet vid Nyhedsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra studietid, studiehandledning på modersmål, garantin för tidiga stödinsatser och särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Rättviks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Anmälan till huvudmannen av elevers frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med tillsynsbesöket granskat ett antal genomförda frånvaroutredningar för elever som har längre eller upprepad frånvaro. Rektorn uppger dock i intervju att trots att utredningarna har startats och trots att eleven har längre eller upprepad frånvaro så har inte rektorn anmält frånvaron till huvudmannen.

Rättslig reglering

När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att rektorn inte har anmält till huvudmannen när utredningar om upprepad eller längre frånvaro har inletts. Av skollagen framgår att rektorn snarast ska anmäla till huvudmannen när en utredning om en elevs frånvaro har inletts. Att rektorn inte har anmält frånvaron till huvudmannen när en utredning om en elevs frånvaro inletts utgör därför en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Rättviks kommuns verksamhet vid Nyhedsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att anmäla upprepad och längre frånvaro till huvudmannen. Utredningen visar att rektorn ser till att en utredning startas i det fall en elev har upprepad eller längre frånvaro men att huvudmannen inte informeras om utredningen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Rättviks kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister**Information om rätten till modersmålsundervisning****Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av Skolinspektionens granskning framgår att eleverna informeras om rätten till modersmålsundervisning. Rektorn uppger i intervju att informationen förmedlas centralt från huvudmannen.

Rättslig reglering

En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och eleven har grundläggande kunskaper i språket. Skolan har en skyldighet att klargöra rättigheten för elev och vårdnadshavare (10 kap. 7 § skollagen, Lgr22, 1. Rättigheter och skyldigheter).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Anna Malmenfelt. Utredaren Henrik Ohlsson Westin har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Anna Högfors Lindståhl medverkat.